

Oordeel: Gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen

Samenvatting: Patiënt leed aan een gemetastaseerd longcarcinoom. Hij verzocht zijn arts om euthanasie, enkele dagen nadat zijn echtgenote haar arts om euthanasie had gevraagd. Beide artsen raadpleegden dezelfde consulent, die met beide echtgenoten tegelijk sprak. De artsen en de consulent verklaarden hierover vooraf uitvoerig te hebben overlegd. De commissie is van oordeel dat de consulent, indien er na afweging voor is gekozen om één consulent te raadplegen voor beide partners, in beginsel met beide partners apart dient te spreken. In dit geval heeft de commissie echter geen twijfel over het onafhankelijk oordeel van de consulent.

OORDEEL

van de Regionale toetsingscommissie euthanasie voor de Regio (...) betreffende de melding van levensbeëindiging op verzoek

van:

(...), huisarts

verder te noemen: de arts

bij:

(...)

verder te noemen: patiënt

geconsulteerd werd:

(...), huisarts, tevens SCEN-arts

verder te noemen: de consulent

1. PROCEDURE

De commissie heeft van de gemeentelijke lijkschouwer de stukken ontvangen als bedoeld in artikel 10 van de Wet op de lijkbezorging inzake de melding van de arts van levensbeëindiging op verzoek bij patiënt.

De navolgende stukken zijn ontvangen:

Formulier lijkschouwer

Formulier arts

Verslag arts

Verslag consulent

Aanvullende gegevens:

- specialistenbrieven
- patiëntenjournaal
- schriftelijke wilsverklaring
- nadere schriftelijke toelichtingen van de arts en de consulent

2. FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

Uit de verslaglegging van de arts en de consulent en de overige ontvangen gegevens is gebleken ten aanzien van:

a. Karakter van het lijden, voorlichting en alternatieven

Bij patiënt, een man van 70-80 jaar, werd ruim een jaar voor het overlijden een gemetastaseerd longcarcinoom vastgesteld. Genezing was niet meer mogelijk. De behandeling was uitsluitend nog palliatief van aard.

Het lijden van patiënt bestond vooral uit dyspnoe maar ook uit pijn en misselijkheid.

Hij leed onder de uitzichtloosheid van de situatie.

Patiënt ervoer zijn lijden als ondraaglijk. De arts was ervan overtuigd dat het lijden voor patiënt ondraaglijk en naar heersend medisch inzicht uitzichtloos was.

Er waren geen voor patiënt aanvaardbare mogelijkheden meer om het lijden te verlichten.

Uit de stukken kan worden afgeleid dat de arts en de specialisten patiënt voldoende hebben voorgelicht over de situatie waarin hij zich bevond en zijn vooruitzichten.

b. Verzoek tot levensbeëindiging

Patiënt had eerder met de arts, zijn eigen huisarts, over euthanasie gesproken.

Negen dagen voor het overlijden heeft patiënt de arts om daadwerkelijke uitvoering van de levensbeëindiging verzocht. De echtgenote van patiënt verzocht enkele dagen daarvoor aan haar arts om daadwerkelijke beëindiging van haar leven.

Volgens de arts was er sprake van een vrijwillig en weloverwogen verzoek.

c. Consultatie

De arts raadpleegde als consulent een onafhankelijke SCEN-arts.

De consulent bezocht patiënt en zijn echtgenote vijf dagen voor de levensbeëindiging nadat hij door de arts over patiënt was geïnformeerd en inzage had gekregen in de relevante medische documentatie.

De consulent gaf in zijn verslag een samenvatting van de ziektegeschiedenis en de aard van het lijden van patiënt. De consulent sprak niet met patiënt onder vier ogen.

In zijn verslag kwam de consulent mede op basis van het gesprek met patiënt tot de conclusie dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan.

d. Uitvoering

De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek uitgevoerd met de middelen, in de hoeveelheid en op de wijze als aanbevolen in de KNMG/KNMP Richtlijn Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding van augustus 2012.

e. Nadere schriftelijke toelichtingen van de arts en de consulent

Het is de commissie uit de verslaglegging duidelijk geworden dat de arts van patiënt en de arts van de echtgenote van patiënt naar aanleiding van de verzoeken om euthanasie van patiënt en zijn echtgenote dezelfde consulent hebben geraadpleegd.

De consulent bezocht patiënt en zijn echtgenote en sprak met beide patiënten tegelijk. De consulent beoordeelde in twee verschillende verslagen dat aan de zorgvuldigheidseisen was voldaan. De consulent sprak niet met elke patiënt apart. De commissie stelde hierover vragen.

De reactie van de artsen en de consulent luidde -zakelijk samengevat- als volgt.

De uitvoerende artsen en de consulent hebben in een vooroverleg uitvoerig met elkaar gesproken over deze bijzondere situatie. Het ging in beide gevallen over een patiënt in een terminale fase van wie de levensverwachting hooguit enkele weken was. Beide uitvoerende artsen, die ieder hun eigen traject met hun patiënt hadden doorlopen, waren er van overtuigd dat patiënten los van elkaar tot hun verzoek waren gekomen. Er bestond geen enkele twijfel over de ondraaglijkheid van het lijden en het vrijwillig en weloverwogen verzoek. De consulent had zich tijdens zijn bezoek steeds naar degene gewend die aan het woord was en hij had voor zijn gevoel twee gesprekken gevoerd. De consulent was ervan overtuigd dat hij een onafhankelijk oordeel had gegeven.

3. BEOORDELING

De commissie toetst achteraf het handelen van de arts aan de hand van de zorgvuldigheidseisen vastgelegd in artikel 2 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding. De commissie overweegt of er naar heersend wetenschappelijk verantwoord medisch inzicht en naar in de medische ethiek geldende normen aan de zorgvuldigheidseisen is voldaan.

De commissie vindt het van belang dat, in geval van een gelijktijdig euthanasieverzoek van een (echt)paar, de arts(en) goed afweegt/afwegen of het de voorkeur heeft om één consulent voor beiden in te schakelen of om voor ieder van het (echt)paar een aparte consulent te raadplegen.

Indien de uitkomst van die afweging is dat aan één consulent wordt gevraagd om beide verzoeken te beoordelen, dan zal de consulent extra alert moeten zijn of hij in staat is om in beide gevallen tot een onafhankelijk oordeel te komen.

De commissie is van oordeel dat de consulent dan in beginsel met beide partners apart zal moeten spreken om vast te stellen of er geen sprake is van druk op de vrijwilligheid van het verzoek. Er kunnen echter omstandigheden zijn waarin het apart spreken minder voor de hand ligt.

Op basis van de verslagen van de arts en de consulent en het overige dossier heeft de commissie in beide gevallen geen twijfel over het onafhankelijk oordeel van de consulent over de zorgvuldigheidseisen.

Gelet op bovenstaande feiten en omstandigheden is de commissie van oordeel dat de arts tot de overtuiging kon komen dat er sprake was van een vrijwillig en weloverwogen verzoek van de patiënt en van uitzichtloos en ondraaglijk lijden. De arts heeft de patiënt voldoende voorgelicht over de situatie waarin deze zich bevond en over zijn vooruitzichten. De arts is met patiënt tot de overtuiging kunnen komen dat er voor de situatie waarin hij zich bevond geen redelijke andere oplossing was. De arts heeft tenminste één andere, onafhankelijke arts geraadpleegd, die patiënt heeft gezien en schriftelijk zijn oordeel heeft gegeven over de zorgvuldigheidseisen. De arts heeft de levensbeëindiging op verzoek medisch zorgvuldig uitgevoerd.

4. BESLISSING

De arts heeft gehandeld overeenkomstig de zorgvuldigheidseisen bedoeld in artikel 2 lid 1 van de Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding.